

DIVI AM. 555

BROSII MEDIOLANENSIS EPISCO-

pi commentarij in epistolam beati Pauli
ad Timotheum. II.

PRÆFATIO.

Aliam epistolam scribit ad Timotheum, ut iam eruditum ecclesiastica disciplina, & quæ spes sit promissionis, suo exemplo ad martyrium prouocet. Et quia futurum est, ut quidam à sana doctrina, eo quod dura illis uideatur, ad fabulas conuertantur, id est, ab humana commenta.

CAPVT PRIMVM.

PAVLVS apostolus Christi Iesu per uoluntatem dei secundum promissionem uitæ, que est in Christo Iesu, Timotheo dilecto filio.) Huius rei gratia apostolum se Christi Iesu dei uoluntate appellatum significat ut quæ & quanta promissio in futuro in fide Christi sit edoceret, ut prædicatione eius in crementum faciat in saluandis disciplina dominica. Idonei enim serui sunt qui infirmita sua & fide, negocia dominorum suorum exaggerant. Quod ideo huic quasi charissimo filio scribit, ut huius rei imitator existat, eadem ceteris tradens, ut per traducem successionem indeficiens sit idoneus doctor, per quem asserta ueritas multos acquirat ad uitam promissam. ¶ Gratia, misericordia, pax à deo patre & Christo Iesu domino nostro.) Gratiã huic patris in misericordiatione exoptat, ut assit ei & Christi Iesu domini nostri, quia deus gratiam suam per Christum largitur, ut una gratia sit unusquisque. ¶ Gratiã habeo deo meo cui seruo à proauis in conscientia pura quod indeficientem habeam tui memoriã in precibus meis, nocte dieque multum desideras te uidere, memor lachrymarum tuarum ut gaudio replear, recordationem accipiens eius quæ est

M m s in

in te syncera fidei, quæ habitauit primū in auia tua Loī
 de, & matre tua Eunice, certū autē habeo quod & in te.)
 Quoniam dignum est meminisse bonorum, idcirco deo
 gratias agit, quia memor erat Timothei uiri mirabilis,
 ut etiam hoc ipsum dei donum sit. Non enim sine meri-
 to est, qui cogitat de bonis uiris. Et quia idem deus Chri-
 stianorum est qui erat Iudæorum, ei se deo gratias refer-
 re testatur, cui a proauis famulatus est. Quādo enim hoc
 sperabant progenitores eius quod hic cœperat prædica-
 re, una eorum fides est. Et quia in parentum successit ser-
 uitia, & quia in his erat adhuc cum illi deo seruirent, re-
 cte ait: Cui a proauis seruiuo. Quomodo? In conscientia
 pura, inquit. Sic enim aliquādo persecutus est ecclesiam,
 ut dei amore hoc ageret non maleuolentia. Nam simili
 modo & in epistola ad Hebræos scriptum est: Quia leui
 qui decimas accepit, decimas dedit Melchisedech, quia
 in Abrahæ, inquit, lumbis erat leui, quando decimas obtu-
 lit Melchisedech: Ita & hic a proauis deo se dicit seruisse
 quia & leui in proauo decimas dicitur obtulisse. Est em̄
 pater leui Iacob auus Isaac, proauus Abrahæ. Multum
 ergo se memorem Timothei profitetur, & auide illū desi-
 rare propter lachrymarū eius recordationē, quas amo-
 re fuderat apostoli, sicut intelligitur recedentis a se. Nō
 immerito ergo amantem se desiderat, ut gaudio implea-
 tur ex communi læticia causa fidei syncera, quam & in
 auia eius, & in matre fuisse significat, certissime & in eo.
 Omnis itaq; hic affectus propter fidē est quæ erat in eis
 inuiolata. ¶ Qua de causa admoneo te ut recrees donū
 dei quod est in te per impositionem manuum mearū. Nō
 enim dedit nobis deus spiritū timoris, sed uirtutis & di-
 lectionis & sobrietatis. Propterea se parētum eius syn-
 ceritatem fidei significat memorasse, ut fortiorem hunc
 faceret. Quis enim laudem illorū audiens quorum in eo
 ipso particeps est non crescat, addens animum huius-
 modi uiribus. Sic ergo recreat in se donum gratiæ
 dei acceptum per ordinationem presbyterij, dum ani-
 mū suum cōfouet mentis alacritate, gaudēs in semetipso
 sicut

sicut in nouitate ordinatiōis gaudetur. Deniq; subiecti:
Nec enim, inquit, dedit nobis deus spiritum timoris, sed
uirtutis. Innouatus enim homo exit de timore, accipiens
spiritum leticiæ propter iustificationem, quia omnis in-
iustus in timore est, non fortis, sed infirmus: non dilecti
one, sed in odio, nec in mentis sobrietate, sed errore fau-
cious. Si autem his caruerit, per fidem & fortis & dilectus
& sobrius erit. ¶ Noli itaq; erubescere in testimonium
domini nostri, neq; in me uinctum eius.) Constantiam
habendam docet, nec trepidari debere in professione. Nō
est em̄ unde erubescatur in ea, quia si homo uisus est **Chri-**
stus, gestis tamen apparuit deus, & si crucifixus est, resur-
xit tamen à mortuis, & multis uidentibus suscipiente em̄
nube in cælum ascendit. Non est ergo infirmitatis causa
sep potestatis, quia ubi putatur imbecillitas, ibi apparet
potentia. Itaq; stulte infirmatus dicitur, qui uicisse pro-
batur. Hoc modo nec in apostolo est, quod ad ruborem
pertineat: quia si pressuris & cædibus humiliatus dici-
tur, ex illa parte confundit obtrectatores suos, quia in fi-
gnis ac prodigijs nutu mirabilis peruidetur: ut intelli-
gatur non infirmitate humiliari, sed uoluntate ad quen-
dam meritorum profectum. Idcirco enim deus seruos
suos ab iniquis humiliari permittit, ne illis iniuste præ-
mia dare uideatur. ¶ Sed collabora in euangelio secun-
dum uirtutem dei, qui nos saluos fecit.) Quoniam uir-
tute dei uicta est mors, ut nos salui esse possimus: iuxta
hoc ergo conuenit uicem nos ex aliqua parte reddere
redemptori. Quia enim ad omnia ei beneficia responde-
re non possumus, uel legationem eius fideliter & instan-
ter agamus. ¶ Et uocauit uocatione sancta.) Vocatio
sancta est, cum electi sunt ad gubernandum populum
sanctum dei. Ad sanctam autem senior uocatur qui dux
eligatur sanctitatis. ¶ Non secundum merita nostra.
Verum est, quia si ad liquidum quæras, nullus homi-
num dignus potest uideri uicarius esse Christi. Om-
nes enim quos elegit prius fuerant peccatores.
Quātum ergo ad comparationem cæterorum pertinet,

hi digni inuenti sunt, quanto uero ad rem ipsam omnes indigni sunt. ¶ Sed secundum propositum suum & gratiam quæ data est nobis in Christo Iesu ante tempora secularia.) Quoniam dignatione sua deus olim decreuit peccatores saluos facere. Prædictus enim fuit deus quid futurum esset in homine antequam faceret eum & peccaret, quando reddintegraretur prædestinauit, quo tempore & per quos & qua ratione saluari possint, ut neq; merito suo qui saluantur, neq; horum per quos uocantur, sed dei gratia istud donum præstari uideatur per fidem Christi. ¶ Nunc uero declarata per illuminationem aduentus saluatoris domini nostri Iesu Christi.) Donum dei quod ante tempora secularia latebat in mysterio, incarnatione & aduentu Christi declaratum testatur, quando cœperunt homines remissa peccatorum accipere. ¶ Qui destruxit quidem mortem, illuminauit autem uitam æternitate per euangelium in quo positus sum ego prædicator & Apostolus & magister gentium.) Quia ratione saluum fecit populum suum Christus ostendit dicens, quia mortem destruxit quæ erat hominis inimica ne ab inferis posset resurgere, tum demum uitam illuminauit æternitate, ut resurgens à mortuis iam mori non possit. Obscura enim uita est quæ tempore definitur, dum soporatur, dum ignorat, dum male uersatur. Et quomodo illuminetur uita ostendit, quia per euangelium credentibus datur æternitas, magistro gentium prædicante. ¶ Quam ob causam & hæc parior.) Prædicans dei donum diabolum patitur inimicum, ut pressuras ei exuscitet, quia populum de faucibus eius eruit. ¶ Sed non confundor.) In hoc securus, quia pro tribulationibus magna promissa merces est, non confunditur, sed gloriatur in pressuris. ¶ Scio enim cui credidi & certus sum, quia potens est depositum meum custodire in illa die.) Hoc est quod dicit, qua spe & fiducia magnificentie saluatoris securus est, quia quod commendat illi in tuto est. Quid autem illi commendat, nisi salutem suam, ut hic pro illo patiens salutem inueniat penes illum cum cœperit iudicare, ut puniens infideles,

*L*istum.

istum dignum eterna uita pronunciet. ¶ Formam habes sanorum uerborum que a me audisti in fide & dilectione que est in Christo Iesu, bonum commendatum custodire per spiritum sanctum qui habitat in nobis.) Precepta sua cum gestis formam appellat salutaris doctrinae quam istum sequi mandat, ut custodiat ea spiritu sancto fauente. ¶ Scis hoc quod auersati sunt omnes a me qui in Asia sunt, ex quibus est Phygelus & Hermogenes.) Hi quos memorat, fallacia pleni erant. Simulabant enim amicitias Apostolo, ut adherentes ei addiscerent unde illi calumniam facerent, aut per alios immitterent. Qui postea uiderunt manifestatos se, recesserunt ab eo. ¶ Det misericordiam dominus Onesiphori domui, quia saepe me refrigerauit, & super catenam meam non erubuit.) Dupli- ci genere refrigerium hoc intelligendum est, quia & in necessitate custodiam solatio suo refrigerauit eum, & si qua illi opus erant, siue indigentibus ministravit. Spe enim eorum que promissa sunt, non puduit illum accedere, & requirere hominem positum in custodia. Illi enim quos supra memorat, qui erubescabant de cruce Christi in necessitate deseruerunt Apostolum. ¶ Sed cum esset Romae solcite me quaesuit & inuenit, det illi dominus misericordiam inuenire apud dominum in illa die.) Romam ueniens Apostolus, cum appellasset Caesarem a militibus custodiebatur, tunc enim eum Onesiphorus charitatis causa & magisterij, magna diligentia requisitum inuenit. Cuius uisitatio tam acceptabilis fuit Apostolo, ut eum sic domino commendat, ut inueniat misericordiam apud dominum in die iudicij. Vt sicut Apostolum requirere inuenit, ita & misericordiam querens inueniat apud iudicem. Hoc enim orat ut praestet ei dominus pater caeli & terrae inuenire gratiam apud dominum humani generis filium scilicet. Tale est hoc, quale & illud in Gen. xix. cap. Et pluit, inquit, dominus sulphur & ignem super Sodomam & Gomorram a deo de caelo. ¶ Quanta autem Ephesi ministrauerit, melius tu nosti.) Quoniam solent quidam personis magis quam causis seruire uolentes, gratificari maioribus,